Mededeling aan de Raad

Van	:	Burgemeester en wethouders
Datum B&W	:	23 april 2019
Onderwerp	:	Landschapsvisie Zuid-Oost Friesland
Portefeuillehouder	:	Fimke Hijlkema, Jouke Jongsma
Vergadering	:	Commissie Ruimte

Op 23 april 2019 hebben we als college kennis genomen van de geactualiseerde Landschapsvisie Zuidoost Friesland 2018-2028. Wij hebben besloten deze visie ter kennisgeving aan te nemen. Met deze mededeling informeren we u hierover.

Landschapsbeleid Ooststellingwerf
Het agrarische gebied van Ooststellingwerf kenmerkt zich door een grote verscheidenheid van overwegend nog redelijk goed herkenbare landschapstypen, zoals essen en woudontginningen (coulisselandschap), beekdalen, heide- en veenontginningen. In samenhang met de grootschalige natuurgebieden het Drents Friese Wold en het Fochteloërveen vormt de gemeente een landschappelijk waardevol gebied dat conform gemeentelijk beleid duurzame instandhouding verdient.
Het landschapsbeleid van de gemeente Ooststellingwerf is vastgelegd in het Landschapsbeleidsplan Zuid-Oost Friesland 2004-2014 en vastgesteld door de gemeenteraad van Ooststellingwerf. Daarmee is het wettelijk verankerd in het Bestemmingsplan Buitengebied 2016.

Actualisatie
Begin 2015 is opdracht verleend voor een actualisatie van het landschapsbeleidsplan 2004-2014 Zuid-Oost Friesland. De oplevering van de actualisatie van het regionale landschapsbeleidsplan staat in 2016 en 2017 op de LTA van de gemeenteraad. Door verschillende oorzaken verloopt het proces moeizaam en duurt het veel langer dan gepland. De geactualiseerde Landschapsvisie Zuidoost Friesland 2018-2028 is pas begin 2019 opgeleverd.

Het opstellen van de Landschapsvisie Zuid-Oost Friesland is gefinancierd binnen de streekagenda in de periode 2014 -2018. De bijdrage per gemeente was €12.700,-. Er is geen uitvoeringsplan opgenomen waar aanvullend budget voor nodig is.

Een belangrijke plus binnen de actualisatie was een beoordelingskader voor de inpassing van nieuwe ontwikkelingen, zoals stads- en dorpsranden, duurzame energie zoals windmolens of zonnepanelen, de klimaatopgave voor waterberging, en de ontwikkeling van nieuwe natuur.
Deze ambitie gaat een grote stap verder dan het voorgaande plan, waarin het zwaartepunt ligt op een meer gedetailleerde beschrijving van landschappelijke kwaliteit. Gedurende het actualisatieproces worden verschillen in uitgangspunten tussen de deelnemende gemeentes duidelijk, en uiteindelijk is er geen ruimte meer voor het leveren van maatwerk per gemeente, zoals in het oude plan.
Het resultaat is een landschapsvisie met een richtinggevend advies dat te weinig ruimte laat voor maatwerk. Met name waar het gaat om nieuwe ontwikkelingen waarvan de ruimtelijke gevolgen niet op voorhand aan te geven zijn.

Wettelijke verankering
Omdat er een directe relatie ligt tussen het Bestemmingsplan Buitengebied 2016 en het regionale landschapsbeleidsplan is een formeel besluit nodig hoe de gemeente Ooststellingwerf de geactualiseerde landschapsvisie Zuid-Oost Friesland in wil zetten.

Beoogd effect
Als gemeente staan we voor behoud en versterking van landschappelijke kwaliteit met maximale ruimte voor maatwerk om gewenste ontwikkelingen in het landschap in te passen.

Afweging
Bij plannen met een landschappelijke impact waarvoor op grond van het Bestemmingsplan Buitengebied een omgevingsvergunning vereist is kan deze alleen worden verleend als rekening gehouden wordt met het geldende regionale landschapsbeleidsplan. Geldigheid wordt verkregen door formele vaststelling door de gemeenteraad.

Zoals gezegd laat het geactualiseerde plan weinig ruimte voor maatwerk. Als toetsingskader is het daarom voor onze gemeente niet geschikt. Voorbeelden van ontwikkelingen waar we als gemeente volgens de actualisatie terughoudend mee om moeten gaan zijn:
- Schaalvergroting van agrarische bedrijven in de woudontginningen, essenlandschap en beekdalen (meer dan 50% van agrarisch gebied) ;
- Verbreding van agrarische bedrijven in de heide- en veenontginningen (ca 25% agrarisch gebied);
- Telen van nieuwe gewassen in de beekdalen (ca 10% agrarisch gebied) ;
- Kleine windmolens op erven in de hoogveenontginningen;
- Gebouwgebonden kleine windmolens nabij dorpen of lintbebouwing in alle landschapstypen;
- Biovergisting op erven in het essenlandschap;
- Uitbreiding dorpsbebouwing in alle landschapstypen;
- Scheiding van verkeerssoorten in het essenlandschap;
- Nieuwe vormen van recreatie in de hoogveenontginningen.

Ons inziens zijn dit goede redenen om deze nieuwe Regionale Landschapsvisie in Ooststellingwerf niet te gaan gebruiken als toetsingskader. De ruimte voor maatwerk wordt zonder goede reden fors verminderd, wat in tegenspraak is met het huidige gemeentelijke beleid. Om dezelfde reden is het in strijd met de doelen die beoogd worden met de Omgevingswet.

Omgevingsvisie
Dit jaar worden voorbereidingen getroffen voor het opstellen van een gemeentelijke omgevingsvisie. Dit biedt goede mogelijkheden om keuzes te maken voor bescherming van specifieke deelgebieden in de gemeente. De inzichten uit de geactualiseerde regionale landschapsvisie kunnen hierbij worden geraadpleegd, waarbij die onderdelen kunnen worden overgenomen die u voor deze gemeente passend vindt.

Besluit
Wij hebben daarom in onze vergadering van 23 april besloten de landschapsvisie Zuid-Oost Friesland 2018-2028 voor kennisgeving aan te nemen en het Landschapsbeleidsplan Zuid-Oost Friesland 2004-2014 te blijven gebruiken als toetsingskader voor omgevingsvergunningen.

Wij stellen u met een afzonderlijk advies voor om in nauwe samenwerking met inwoners en ondernemers een landschapsbiografie op te stellen die kan dienen als gedetailleerd landschappelijk vertrekpunt voor de omgevingsvisie en als inspiratiebron voor herstelprojecten in het landschap.